

אין לקרוא בזמן התפילה ובזמן קריאת התורה
 העלון מוקדש להצלחת וישועת הרב הגאון יאשיהו יוסף פינטו בן הרבנית זהרי.
 ולרפואת אבשלום בן תריה, אמנון בן עליזה, עומר בן שושנה,
 אורנית בת שושנה, זר חיה בת ניצה, אהוד בן רבקה, יהודה בן שרה.
 להקדשות ולהפצת העלון פנו אלינו במייל Danielbar158@gmail.com
 או בפלאפון : 0523458725

מאמר דניאל לפרשת "וישלח"

השבוע ט"ו כסלו, יהיה יום פטירתו של רבי יהודה הנשיא, הוא מכונה בגמרא "רבי" ואף זכה לכינוי "רבנו הקדוש". רבי יהודה הנשיא, היה בנו של רבן שמעון בן גמליאל, ואחרי הסתלקות אביו קבל על עצמו את נשיאות ישראל. למרות מעמדו וחוכמתו בתורה, הוא היה בעל ענווה וצניעות. הוא אמר: "הרבה תורה למדתי מרבתיי, ומחבריי יותר מהם. ומתלמידי, יותר מכולן." בגלל חשש שהתורה שבעל הפה תשכח, החליט רבי יהודה הנשיא, לכתוב אותה והוא כתב את שישה סדרי משנה (זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהורות) ראשי תיבות שלהם "זמן נקט".

בינו לבין קיסר רומי "אנטונינוס" שררו יחסי ידידות הדוקים. הקיסר היה מבקר אצל רבי יהודה הנשיא בחשאי כדי ללמוד עימו תורה ולהתייעץ איתו בהנהגת המלוכה. כך למשל מסופר שפעם אחת שלח אנטונינוס שליח לרבי, לבקש ממנו עצה כי אוצר המדינה ריק, מה על הקיסר לעשות כדי לשפר את הכלכלה במדינה? רבינו הקדוש לא השיב דבר, אלא לקח את השליח לגינה, תלש מספר קלחים מהאדמה ושתל אחרים במקומם. השליח הביט ברבי יהודה הנשיא בפליאה, באי הבנה, ושאל: "מה אשיב לאדוני הקיסר?" "אין צורך במילים" השיב רבי יהודה. השליח חזר וסיפר למלך על המעשה המוזר אצל רבי יהודה הנשיא שלא אמר לו דבר, אלא הלך לגינה, הוציא שתילים ושתל אחרים במקומם. המלך הבין היטב את הרמז, החליף את הפקידים הבכירים שקשורים לכלכלה, וקופת האוצר החלה להתמלא מהר עד שחזרה העשירות של הקיסר.

פעם שאל אנטונינוס את רבנו הקדוש, "כיצד אפשר להעניש את הנשמה בעולם האמת, הרי הנשמה תטען שהגוף חטא, והגוף גם הוא יטען טענה דומה: מה אני אשם? איך אחטא ללא הנשמה? הרי אני גוש ועפר. כיצד אז יעניש בורא עולם את החוטאים?" רבנו הקדוש השיב לו במשל: משל לאדם שהיה לו שדה עם פירות טובים ומשובחים. העמיד בעל השדה שני שומרים: האחד סומא (עיוור) והשני חיגר (ללא רגליים), החיגר ראה את הפירות הטובים שבגן וחשק בהם, והוא פנה לעיוור ואמר לו: "הרכיבני נא על כתפך, ואומר לך היכן לפנות, אני אקטוף מן הפירות ושנינו נהנה מהם". אכן כך עשו שניהם. העיוור היה לרגליים עבור החיגר, והחיגר היה העיניים עבור העיוור. כך שניהם נהנו ביחד מהפירות. כשבא בעל הגן וראה שנקטפו פירותיו, העמיד את שניהם לדין. אמר הסומא "הלא סומא אני, האם אני יכול לראות היכן הפירות?" והחיגר אמר "הלא חיגר אנוכי, וכי אני יכול ללכת ולקטוף אותם?" בעל הגן היה חכם, הוא הרכיב את החיגר על הסומא ודן את שניהם יחד כאחד. כך, סיים רבי יהודה הנשיא את דבריו, לעתיד לבוא ה' יחבר את הנשמה והגוף וידון את שניהם כאחד.

מסופר במדרש רבה על המלך ארטבן ששלח לרבי יהודה הנשיא מתנה, מרגלית יקרה בעלת ערך רב ביותר, והוא והשרים שלו ציפו לראות איזה מתנה ישלח רבי יהודה הנשיא תמורתה. שלח לו רבי יהודה הנשיא כתמורה "מזוזה".

כשהמלך ארטבן והשרים ראו את המזוזה שרבי יהודה הנשיא שלח, הם ראו בכך זלזול, המלך שלח איגרת לרבי יהודה הנשיא: "אני שלחתי לך מתנה שאין לה הערכה כספית, ואתה שולח לי מתנה שניתן לרכוש אותה בכמה פרוטות." השיב לו רבי יהודה הנשיא: "אתה שלחתי לי מתנה, שעליי לשמור עליה, ואילו אני, שלחתי לך מתנה, שאתה יכול לשכב לישון בשקט והיא תשמור עליך." ומסופר שנכנסו שד לביתו של המלך ארטבן וקבעו את משכנו בגופה של בתו היחידה. המלך הזעיק את כל מומחי הרופאים, ולא היה בידם להועיל לה. לא היתה לו ברירה ואז הוא נזכר במתנה של רבי יהודה הנשיא "המזוזה", הוא נטל את המזוזה ושם אותה על הפתח חדרה של הבת, מיד ברח אותו שד ונעלם וחזרה הבת להיות בריאה.

"הצילני נא מיד אחי מיד עשו" – אם מסתכלים היטב בבקשתו של יעקב אבינו, ניתן לשאול מדוע יש כפילות לשון בתפילה של יעקב, הרי ידוע שעשוי הוא אחיו, ויש לו רק אח אחד, אז מדוע לא מספיק להגיד "הצילני נא מיד אחי", מדוע להוסיף "מיד עשו"? ומתרץ אור החיים הקדוש שאכן יעקב התכוון בתפילתו כנגד שני הכוחות שהיו לעשיו. האחד מצד שהוא בנו של יצחק ואז זכותו של אביו יצחק תעמוד לו לנצח את יעקב. והשני מצד גודלו וכוחו של עשיו כגיבור מלחמה. ומשום כך התפלל יעקב אבינו שתי תפילות, האחת שלא תעמוד לעשיו זכות אביו (יצחק), וזה מה שאמר: "הצילני נא מיד אחי". והתפילה השנייה היא כנגד כוחו של עשיו "מיד עשו".

ופירוש נוסף, פחד יעקב אבינו, שעשיו יתנהג עימו "כאחיו" ויראה לו פנים שמחות כלפי חוץ, ואחר כך בהפתעה יתקוף אותו. ולכן ביקש רחמים על שני העניינים, הצילני נא "מיד אחי", שמא יתנהג עימו כאח, ואז יתקוף אותו בסתר. והבקשה השנייה, "מיד עשו" שמא יבוא לו במלחמה גלויה ויתקוף אותו כגיבור מלחמה. וניתן עוד לפרש שעל האדם לדעת לפרט בתפילה, וכמו המעשה שמספרים על יהודי שעלה לירושלים ובדרך התעייף ולכן ביקש מה' שישלח לו חמור. עבר שם שר חשוב שאתו המליטה עייר. אמר ליהודי בוא הנה, קח את העייר על הכתפיים ותעלה לירושלים. היהודי ביקש חמור (כדי לרכב עליו), אך קיבל חמור (כדי לסחוב אותו על גבו) וזאת משום שלא פירט בתפילתו.

יעקב אבינו מספר לעשיו את מה שקרה לו בבית לבן, ומוסיף ואומר לו שהוא שמר תרי"ג מצוות למרות שהיה בבית לבן. וצריך להבין מה היתה כוונת יעקב בכך שהודיע לעשיו על הקפדתו בשמירת תרי"ג המצוות, האם משום כך עשיו יפחד ממנו? הרי שהודעה זו יכולה להיות לרעתו של יעקב, כי עשיו חשב שבגלל שיעקב היה שנים רבות בביתו של לבן, אולי הצליח ללמוד מדרכיו תכסיסי מלחמה ונוכלות, ואם כן פחד עשיו אולי יעקב יחזיר לו מלחמה במרמה, אבל עכשיו שיעקב אומר לעשיו שבביתו של לבן התנהג בצדקות, תמימות וביושר תוך הקפדה על תרי"ג המצוות לכן אין לעשיו ממה לחשוש. ומדוע באמת סיפר לו יעקב את כל זה? מה בא יעקב ללמד אותנו ואת עשיו? נביא את פירושו של הבעל שם טוב הקדוש על הפסוק "ה' צלך על יד ימינך" בדרך משל כשאדם נמצא בשמש וגופו מראה צל, אז כל פעולה של האדם משתקפת בצל, כך כביכול ה' מהווה צל לאדם, אם האדם מתנהג והולך בדרכי התורה, ה' משיב לו כגמולו הטוב. ואם האדם עובד את ה' ומוסר נפשו מעל הטבע, מתגבר על הנסיונות הקשים, אוזר כוחות על אנושיים ומתגבר על היצר הרע, אז ה' עושה עימו ניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע. ולפי זה אפשר לומר, כאשר יעקב היה אצל לבן,

היה עליו להתמודד עם הרבה נסיונות כדי לשמור את כל תרי"ג המצוות, והוא היה צריך להשקיע כוחות למעלה מדרך הטבע. לפיכך הודיע יעקב לעשיו, שלמרות שהוא (עשיו) בקיא בכל סודות המלחמה, וארבע מאות חיילים עומדים לצידו, אף על פי כן אין ליעקב סיבה לפחד ממנו. מכיון שיעקב מסר נפש לשמור תרי"ג מצוות גם שהיה בבית לבן כנגד כל הסיכויים. ולכן בטוח שה' יעשה לו ניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע. וכל הבוטח בה' חסד יסובבנו. כך מסביר הבעל שם טוב הקדוש את שאלתנו.

עוד דבר שמעלה פליאה על יעקב אבינו. יעקב מביא מתנות כדי לפייס את עשיו אחיו. אך לא מובן מדוע חשוב ליעקב להסביר לעשיו שהוא עבד עבור המתנות האלה. הרי יותר טוב שעשיו יחשוב שהוא ניהיה עשיר גדול כי לבן הביא לו את הכסף והרכוש הרב. מדוע צריך להדגיש שהוא עבד אצל לבן? זה הרי ממעט את מדרגתו ומעמדו בפני אחיו. וכדי לענות על השאלה, נזכיר את עניין הבכורה, בפעם האחרונה שהביא יעקב לעשיו משהו היה זה נזיד העדשים, והרי יעקב נתן לו את זה עבור הבכורה ולא בחינם. ולכן גם כאן, ידע יעקב שהמתנות יקטנו ערכם בעיני עשיו, כי יאמר בליבו שאפילו קערה של עדשים לא נתן לי בחינם אלא קנה בה את הבכורה, ואיך עכשיו שולח לי יעקב מתנות גדולות? אלא וודאי שהתעשר עושר גדול, בלי טרחה וללא עמל ויגיעה. ולכן יעקב סיפר לעשיו כי עושרו לא בא אליו במתנה אלא אחרי יגיעה ומאמץ של שנים רבות. כי על דבר שעומלים וטורחים יש ערך.

משל לאיזה מלך אחד בעיר גדולה שירד מנכסיו וניהיה עני מרוד. חשב אותו מלך מה לעשות, והחליט להתעשר על ידי העשירים שבעירו. הלך וקנה שתי אבנים טובות, כל אחת בעשרה זהובים. קרא לעשיר הגדול שבעירו וביקש ממנו שיקנה ממנו אבן אחת ב 500 זהובים, הסכים העשיר לכך מיד, אף על פי שידע שהאבן זאת שווה רק 10 זהובים, ושילם לו 500 זהובים בשמחה. לאחר מכן קרא המלך לעשיר אחר שהיה גדול עושרו בכל העיירה, והיה העשיר הגדול בכל האיזור, וביקש ממנו שיקנה את האבן השניה ב 500 זהובים, השיב לו העשיר שהאבן שווה רק עשרה זהובים, אבל מפני כבודו של המלך מוכן לקנות בעשרים. המלך לא הסכים לקבל עשרים והוסיף שרוצה סכום גדול יותר. עד שהסכים העשיר לקנות ב 100 זהובים. שאל אותו המלך "מדוע עשיר פלוני הסכים לקנות ב 500 ואתה שעשיר יותר ממנו ומכל האיזור ביחד לאחר שכנועים רבים קנית רק ב 100?" ענה לו העשיר "אדוני המלך, אותו עשיר קיבל את העושר בירושה והוא לא עמל ולא התייגע עבורו, אך אני הזעתי ויגעתי עד שהתעשרתי, ועל כן הכסף חשוב לי מאוד". וכך הם פני הדברים, אדם שעומל על משהו הוא מעריך את הדבר. אך האדם שלא עומל ולא טורח לא מכיר במעלת הדבר.

"ויירא יעקב ויצר לו", פירש רש"י ויירא שמא יהרג, וייצר לו שמא יהרוג הוא את אחרים. נשאלת השאלה מדוע חשש יעקב פן יהרוג את עשו? הרי נאמר הבא להורגך השכם להורגו. אז לפני שנענה על השאלה נביא סיפור שסיפר מרן הקדוש הרב עובדיה יוסף צוק"ל זכותו תגן עלינו: היה מלך בצרפת שהיה לו יועץ חכם שקורא במזלות ורואה את העתיד. והיה מגלה לו את הנסתרות בכל זמן שירצה. יום אחד דיברו כמה אנשים רע על היועץ מתוך קנאה והמציאו למלך שהיועץ מתכנן מאחורי הגב להרוג את המלך. גזר המלך לקרוא מיד לחוזה בכוכבים שהוא בעצם יועצו. והנה כאשר הגיע היועץ אמר לו המלך: "תגיד לי את יום מותך" הלך היועץ לצד, עשה את מה שהוא תמיד עושה ולפתע ראה בכוכבים שהוא עתיד למות והמלך מתכנן להורגו. חשב מה לעשות ולפתע צץ במוחו רעיון. חזר למלך בפנים עצובות. שאל אותו המלך מדוע הוא עצוב, ואמר לו "המלך מרחפת מעל ראשי סכנה גדולה

ביותר, אבל מעל המלך מרחפת סכנה גדולה עוד יותר. "המלך לא הבין את פשר הדברים וביקש מהיועץ שיסביר לו. אמר לו היועץ "אני לא מודאג מפני מותי. אני מודאג מפני שראיתי ששלושה ימים לאחר שאני מת אתה המלך תמות אחרי..". המלך נבהל ופחד גדול אחז בו. מיד מאותו רגע, לא רק שביטל את הגזירה שרצה להרוג את היועץ, אלא גם שכר המון שומרים שיגנו וישמרו על היועץ שלא יקרה לו כלום ולא ימות. כיוון שאם ימות היועץ גם הוא המלך ימות לאחר שלושה ימים. ועל זה נאמר "החכמה תחייה את בעליה". ואם כך אפשר לענות על השאלה ששאלנו הרגע, רבקה מתנבאת נבואה שאומרת לה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד באותו יום. "למה אשכול גם שניכם יום אחד" ולכן פחד יעקב כי פחד שמא יהרג. ויצר לו, פחד שעשיו ימות כי אם עשיו ימות גם הוא עצמו ימות.

וגם אפשר לפרש, על מה שפירש רש"י: "ויירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג את אחרים". חז"ל אומרים שרבי מאיר נקרא אחרים מכיון שרבי מאיר יצא מנירון קיסר שהיה מצאצאי עשיו, ולכן היה ירא יעקב שמא יהרוג את עשיו ולא יוכל לצאת ממנו רבי מאיר. וכך גם היה עם משה רבנו שהרג את המצרי - "וירא כי אין איש", כלומר לא עתיד לצאת ממנו איש קדוש וחשוב.

"למה זה תשאל לשמי" שואל השטן ליעקב. ולכאורה שאלה זו תמוהה. מדוע השטן מתפלא ושואל את יעקב למה זה תשאל לשמי? ואפשר לתרץ זאת על פי שינוי שמו של יעקב. יעקב = 182. והשם החדש של יעקב זה ישראל = 541. ההפרש בין ישראל ליעקב הוא: 359. כמניין "שטן". ועל כן אומר השטן ליעקב למה זה תשאל לשמי, אין לך מה לשאול לשמי, אתה היית יעקב אך עכשיו שמך ישראל. ההפרש ביניהם זה שמי.

ולסיום, ידוע שחג החנוכה זה חג רוחני מאוד, שהאור של חנוכה מאיר ליהודי את הנשמה ויכול להגיע להשגות גדולות. ואם מסתכלים היטב, מה מיוחד באור של חנוכה? הרי מה ההבדל בין האור של חנוכה לבין האור שיש בהבדלה או כאשר מדליקים נר רגיל? מה מיוחד דווקא באור של חנוכה שקדושי עליון מדברים על מעלות החג והאור של הנרות? אז אם נסתכל היטב, המילה ה 25 בתורה היא המילה "אור". וגם חנוכה, התרחש ב כ"ה כסלו, כ"ה זה גם 25 בגימטריה. לכן רואים קשר גדול בין האור של בריאת העולם לבין האור של חג החנוכה. ולכן אפשר להשיג השגות גדולות ברוחניות ואף בגשמיות בחג זה. ואפשר לרמוז גם במילה "משיח" שזה ראשי תיבות - "מדליקים שמונה ימי חנוכה" יהי רצון שבזכות התורה הקדושה ובזכות חג החנוכה הקרב ובא ה' יתברך יאיר את חיינו, וישלח את משיח צדקנו בעזרת ה' במהרה בימינו אמן...

להפצת העלון, לעילוי נשמת ולרפואה ולזיכוי הרבים, ולקבלת חידושים אנא פנו אלינו:
או במספר : 0523458725 או במייל : danielbar158@gmail.com

הבעל שם טוב היה אומר:

"כל יהודי יקר ואהוב אצל ה' כמו בן יחיד שנולד להורים זקנים לעת זקנותם"

שבת שלום ומבורך